

แบบสำรวจปัญหาการบูรณาการประสาทความรู้สึ

ปนัดดา วงศ์จันทา¹

- คำชี้แจง 1. ให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าพฤติกรรมที่เป็นปัญหา
2. ตรวจสอบทุกรายการ

ข้อควรพิจารณา

การจำแนกและการทำความเข้าใจการบูรณาการประสาทความรู้สึที่ผิดปกติเป็นเรื่องที่สำคัญมาก ข้อควรพิจารณาสำหรับผู้ปกครองในการพิจารณาตรวจสอบรายการปัญหาการบูรณาการประสาทความรู้สึ ดังนี้

1. เด็กที่มีปัญหาการบูรณาการประสาทความรู้สึ ไม่จำเป็นต้องแสดงปัญหาทุกระบบ ดังนั้นเด็กที่มีปัญหาการทรงตัว ความตึงตัวของกล้ามเนื้ออาจไม่มีปัญหาก็ได้
2. บางครั้งเด็กอาจจะแสดงลักษณะที่เป็นปัญหาเพียงครั้งเดียวในหนึ่งวัน วันถัดมาไม่ได้แสดงพฤติกรรมนั้นอีก สำหรับกรณีของเด็กที่มีปัญหาการรับรู้ข้อต่อ ปัญหานี้จะต้องแสดงบ่อยๆ หลายครั้งในหนึ่งวัน จึงจะเป็นปัญหาการสูญเสียหน้าที่ของระบบประสาท
3. เด็กอาจจะแสดงลักษณะปัญหาคือคล้ายกับปัญหาการบูรณาการประสาทความรู้สึและถ้าสังเกตอย่างจริงจังอาจจะไม่ใช่ปัญหาการบูรณาการประสาทสัมผัสก็ได้ เช่น เด็กที่หลีกเลี่ยงการแตะสัมผัสดูเหมือนกับเด็กไวต่อการรับสัมผัสผิวกาย แต่เด็กอาจจะมีปัญหาทางอารมณ์ก็ได้
4. เด็กอาจจะเป็นทั้งรับความรู้สึไวและรับความรู้สึช้าก็ได้ เช่น เด็กรับความรู้สึไวต่อสัมผัสที่แผ่วเบา กระชากตัวออกจากสัมผัสอย่างอ่อนโยนบริเวณไหล่ แต่ไม่สนใจต่อการเจ็บปวดที่อยู่ลึกๆ เช่น การฉีดยา เป็นต้น
5. คนทุกคนล้วนมีปัญหาการบูรณาการประสาทความรู้สึ เพราะไม่มีใครที่สามารถควบคุมทุกอย่างได้ในเวลาเดียวกัน สิ่งเร้าทุกอย่างสามารถก่อความทรมานทำหน้าที่ปกติของสมองได้ทั้งจากการรับสิ่งเร้าที่มากเกินไปหรือรับสิ่งเร้าที่น้อยเกินไป

ประสาทความรู้สึผิวกาย

¹ ปนัดดา วงศ์จันทา. (2554). การพัฒนารูปแบบการอบรมผู้ปกครองของบุคคลออทิสติกโดยใช้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รับข้อมูลสัมผัส บริเวณผิวหนัง จากการแตะ การจับ การกด การรับอุณหภูมิ ความเจ็บปวด และการเคลื่อนไหวของผมและขนตามผิวหนัง

ลักษณะปัญหาของประสาทความรู้สึกร่างกาย

ไวต่อการแตะสัมผัส (Hypersensitivity To Touch: Tactile Defensiveness)	
	แสดงพฤติกรรมหวาดกลัว กังวลใจ หรือก้าวร้าวจากการสัมผัสแผ่วเบาหรือไม่ได้ตั้งใจ
	ขณะเป็นทารกจะไม่ชอบให้อุ้มหรือกอด โดยจะแอนหลังขึ้น ร้องไห้หรือดิ้นตัวออกห่าง
	หงุดหงิดเวลาสวมใส่ผ้าอ้อม หรือพยายามดึงผ้าออก
	แสดงพฤติกรรมกลัวหรือหลีกเลี่ยงการยืนในที่หนาแน่นกับคนอื่น โดยเฉพาะการยืนเข้าแถว
	แสดงพฤติกรรมตกใจเมื่อมีคนมาแตะด้านหลังที่ไม่ได้มองเห็น เช่น การอยู่ใต้ผ้าห่ม
	หงุดหงิดขณะหิวลม ระมัดระวังตัวเป็นพิเศษ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมที่มีแปรงหรือหวี
	ไม่พอใจต่อการนอนบนที่นอนที่มีผ้าปูที่นอนขรุขระ เช่น เก้าอี้และพรม
	หลีกเลี่ยงการเข้ากลุ่มเนื่องจากกลัวการสัมผัสที่ไม่ได้ตั้งใจ
	ต่อต้านการสร้างมิตรภาพหรือการแตะสัมผัสจากคนข้างๆ ญาติ
	ไม่ชอบการสัมผัสอย่างนุ่มนวล เด็กจะเข็ดหรืออุบบริเวณที่ถูกสัมผัสทันที
	ชอบการกอดรัด แบบแน่น มั่นคง
	เด็กรู้สึกเจ็บปวด และก่อให้เกิดการหลีกเลี่ยงต่อหยดน้ำฝน น้ำจากฝักบัว การเป่าลมตรงผนัง
	แสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเกินขอบเขต จากการตัด การถู หรือการถูแมลงกัดต่อย
	หลีกเลี่ยงการแตะสัมผัสวัตถุที่มีผิวสัมผัสหลากหลาย เช่น ผ้าห่ม ไหมพรม ผ้าขนสัตว์
	ปฏิเสธการสวมเสื้อผ้าใหม่ หรือเสื้อเนื้อแข็งทื่อ หรือเสื้อที่เนื้อหยาบ เสื้อที่มีปกคอเสื้อรัดคอ และสูง ยีนส์ หมวก เข็มขัด เป็นต้น
	หลีกเลี่ยงการใช้มือในการเล่น
	หลีกเลี่ยง การเล่นสกปรก เช่น ทราช น้ำ กาว เกร็ดทอง แป้งโด โคลน คริม โคนหนวด ฟองสบู่ เป็นต้น
	หงุดหงิดหรือยุ่งยากเมื่อมือสกปรกและจะต้องล้างมือบ่อยๆ
	จิกจี้มากกว่าปกติ
	มีความยุ่งยากต่อตะเข็บถุงเท้าและปฏิเสธการสวมถึงเท้า

ลักษณะปัญหาของประสาทความรู้สึกร่างกาย

1. ไวต่อการแตะสัมผัส (Hypersensitivity To Touch: Tactile Defensiveness)	
	แรกเกิดมีความยุ่งยากในการให้เสื้อผ้าถูกตัว ต้องการสวมเสื้อผ้าสั้นๆ ในวัยเตาะแตะจะไม่ยอมสวมเสื้อผ้าหรือดึงเสื้อผ้าออกเมื่อถูกสวมใส่
	มักจะสวมเสื้อผ้าแขนยาว ขาวๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกสัมผัสบริเวณผิวหนัง
	ยุ่งยากในการล้างหน้า
	ยุ่งยากในการตัดเล็บมือ เล็บเท้า หรือตัดผม
	ต่อต้านการแปรงฟันและกลัวการไปหาหมอฟัน
	บ่นเรื่องการรับประทานอาหาร กินอาหารรสชาติและผิวสัมผัสเดิมๆ มีแนวโน้มในการหลีกเลี่ยงอาหารที่ผสมหลากหลายสัมผัส เช่น อาหารร้อน เย็นต่อต้านการรับประทานอาหารใหม่ๆ
	ปฏิเสธการเดินเท้าเปล่าบนพื้นหญ้าหรือทราย
	มักจะเดินเขย่งปลายเท้าตลอดเวลา
2. รับสัมผัสผิวหนังได้น้อยหรือช้า (Hyposensitivity To Touch: Under-Responsive)	
	ปรารถนาการสัมผัสผิวหนัง ต้องการแตะสัมผัสสิ่งของทุกสิ่งและบุคคลทุกคน
	ไม่รู้สึกรับการแตะ สัมผัส เดินชนสิ่งของ
	ไม่รู้สึกรับเจ็บปวด เช่น การถูกมีดบาดหรือการถึกข่วน ไม่กลัวการถูกบีบของเล่นยิ่ง
	ไม่รู้สึกรับมือใบหน้า มือ จมูกสกปรก
	มักจะทำร้ายตนเอง เช่น หยิก กัด บีบ หรือโขกศีรษะ
	ใช้ปากมากกว่าปกติ เช่น การกิน
	ทำให้คนอื่นหรือสัตว์เลี้ยงเจ็บ ขณะเล่น
	ดูๆ ผิวหนังหรือสิ่งของบ่อยๆ ในลักษณะการปลอบโยน
	แสวงหาผิวสัมผัสที่หยาบ แข็งพอใจกับการจับ ลูกของแข็ง หรือผิวสัมผัสหยาบ
	มีความสุขกับการเล่นของสกปรก
	ปรารถนาการสั่นไหว (vibrating) หรือรับความรู้สึกหยาบหรือแข็ง
	ชอบและปรารถนาอย่างแรงต่ออาหารรสจัด เช่น เผ็ด หวาน เปรี้ยว และเค็ม

ประสาทประสาทความรู้สึการทรงตัว

จุดรับข้อมูลอยู่ในหูชั้นใน เกี่ยวกับความสมดุล การเปลี่ยนแปลงแรงดึงดูดของโลก
ประสบการณ์การเคลื่อนไหว และการรับรู้ตำแหน่ง ทิศทาง

ลักษณะปัญหาของสัมผัสการทรงตัว

1. การรับความรู้สึกไวต่อการเคลื่อนไหว (Hypersensitivity To Movement ;Over-Responsive)	
	หลีกเลี่ยงการเล่นเครื่องเล่นสนาม เช่น ชิงช้า บันได กระดานลื่น ม้าหมุน เป็นต้น
	ชอบกิจกรรมที่มีการนั่ง เคลื่อนไหวช้าๆ หลีกเลี่ยงกิจกรรมที่เสี่ยงอันตราย
	หลีกเลี่ยงหรือไม่ชอบการขึ้นลิฟต์หรือบันไดเลื่อน โดยจะสมัครใจที่จะนั่งหรือแสดงอาการเจ็บป่วย หรือไม่สบาย
	มักจะยึดตัว หรือเกาะติดตัวผู้ใหญ่ที่ไว้ใจ
	แสดงอาการกลัวตกต่อสถานการณ์ที่เป็นไม่อันตราย
	กลัวความสูง เช่น ขอบถนน ขอบบ่อ หรือบันได
	กลัวเมื่อเท้าพื้นพื้น หรือเท้าไม่สัมผัสพื้น
	กลัวการขึ้นลงบันได หรือพื้นผิวที่ไม่เรียบ
	กลัวการนอนในท่าเอียงลง เอียงข้างหรือคว่ำลงต่อต้านการนอนบนเตียงตัดผมที่ลาดเอียงต่ำลง
	สะดุ้งตกใจเมื่อมีคนมาทำให้เคลื่อนไหวหรือหรือขยับตัว เช่น ถูกผลักเก้าอี้ หรือ โตะ
	ขณะเป็นทารกจะไม่ชอบนอนเปลหรืออู่
	กลัวและมีความยุ่งยากในการปั่นจักรยานสองล้อ กระโดด อย่างรวดเร็ว กระโดดไปมา หรือ การยืนทรงตัวบนขาข้างเดียวพร้อมกับหลับตา
	สูญเสียการทรงตัวได้ง่าย งุ่มง่าม
	กลัวการร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้การทรงตัวอย่างมาก เช่น การเล่น ไวคิง
	หลีกเลี่ยงการเคลื่อนไหวที่ต้องเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วหรือเคลื่อนไหวแบบหมุน

ลักษณะปัญหาของประสาทความรู้สึการทรงตัว

2. รับสัมผัสการทรงตัวได้น้อยหรือช้า (Hyposensitivity To Movement :Under-Responsive)	
	เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถนั่งอยู่กับที่
	ปรารถนาความเร็ว การหมุน การปั่น หรือต้องการกิจกรรมที่มีการเคลื่อนไหวมากกว่าปกติ
	ชอบการแกว่งตัวในอากาศ
	สามารถหมุนตัวเป็นชั่วโมงโดยไม่เวียนศีรษะ
	ชอบความเร็ว หรือชอบขี่ม้าในสนาม
	กระโดดบนเฟอร์นิเจอร์ แทรมโพลีน เก้าอี้หมุน หรือเคลื่อนไหวทำทางในท่าขึ้นลง
	ชอบแกว่งตัวห้อยโหนเป็นระยะเวลาที่นาน
	ชอบกิจกรรมเสี่ยงอันตราย
	วิ่ง กระโดด ขณะที่เดินไปข้างหน้า
	โยกตัว สั่นขา หรือนั่งโยกศีรษะ
	ชอบความเร็ว หรือเคลื่อนไหวเร็ว เช่น ชอบเล่นรถบีม
3. มีความบกพร่องเกี่ยวกับความตึงตัวของกล้ามเนื้อหรือการประสานการเคลื่อนไหว (Poor Muscle Tone And/Or Coordination)	
	เดินปวกเปียก ร่างกายอ่อนแรง
	ก้มหลัง หรือนอนลงกับพื้น หรือเอียงศีรษะ ลำตัวหรือฟุบกับโต๊ะที่ทำงานบ่อยๆ
	มีความยุ่งยากในการทำท่าซูปเปอร์แมน (นอนคว่ำแล้วตัวขึ้น ชันคอ กางแขน เขยิบขาทั้งสองข้างพร้อมกัน)
	นั่งในท่า W บนพื้นเพื่อให้มั่นคง
	เหนื่อยง่าย
	จับวัตถุแน่นๆ ทดแทนการคงท่าทางไว้
	มีความยุ่งยากในการหมุนเปิด-ปิด ลูกบิดประตู กลอน
	มีความยุ่งยากในการดึงให้ลูกขึ้นจากการหกล้ม
	มีความยุ่งยากในการแต่งตัวและทำให้รวดเร็ว เช่น การรูดซิป การติดกระดุมเสื้อ

ลักษณะปัญหาของประสาทความรู้สึกร่างตัว

3. มีความบกพร่องเกี่ยวกับความตึงตัวของกล้ามเนื้อหรือการประสานการเคลื่อนไหว (Poor Muscle Tone And/Or Coordination)	
	มักจะ ไม่คลานตอนเป็นเด็กเล็ก
	ตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายน้อย เช่น การชนสิ่งของ, สิริษะกระทบกับสิ่งของที่เหนือศีรษะ หกล้ม หรืองุ่มง่าม
	ทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่บกพร่อง เช่น การกระโดด การรับลูกบอล การปีนเชือก การกระโดดสูง
	ทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อเล็กบกพร่อง มีความยุ่งยากในการใช้อุปกรณ์ เช่น ดินสอ สวมเครื่องเงิน หวี และกรรไกร
	อาจจะใช้มืออย่างคล่องแคล่วทางสองข้าง เปลี่ยนมือในการทำกิจกรรม เช่น การทาสี การตัด การเขียน แต่ยังไม่มีย่างถนัด ตอนอายุ 4-5 ปี
	มีความยุ่งยากในการเลียไอศกรีมแบบโคน
	ไม่แน่ใจในการเคลื่อนย้ายร่างกายระหว่างการเคลื่อนไหว เช่น การก้าวข้ามสิ่งของ
	มีความยุ่งยากในการเรียนรู้การออกกำลังกายหรือการเต้นเป็นจังหวะ

ข้อคิดเห็นอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประสาทความรู้สึกลำเนื้อ เอ็นและข้อต่อ (Proprioceptive Sense)

รับข้อมูลจากกล้ามเนื้อ เป็นและข้อต่อของร่างกายเกี่ยวกับท่าทางของร่างกาย การลงน้ำหนัก การกด การยืด การเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงท่าทางในอากาศ

ลักษณะปัญหาของประสาทความรู้สึกล้ามเนื้อ เอ็นและข้อต่อ

1. พฤติกรรมการแสวงหาความรู้สึกล (Sensory Seeking Behaviors)	
	แสวงหากิจกรรมการกระโดด การชน การปะทะ
	กระตือรือร้นตลอดเวลา
	ใช้เท้าเตะพื้น หรือแก้อู๊ ขณะนั่งโต๊ะ
	กัดหรือดูดนิ้วมือ หักข้อมือมือเล่นบ่อยๆ
	ชอบที่จะให้พันตัวหรือม้วนตัวในผ้าห่มที่มีน้ำหนักมาก โดยเฉพาะเวลา
	ชอบแต่งตัวแบบรัดแน่น เช่น สวมเข็มขัด หมวกครอบ เชือกผูกกรองเท้า
	ชอบกิจกรรมการเล่นโคลน
	มีความสุขกับการกอดรัดแน่น
	หุบของเล่นหรือสิ่งของแรงมากกว่าปกติ
	ชอบกิจกรรมการเล่นที่ซูลมุน เช่น การเล่น มวยปล้ำ ตะลุมพุก
	มีความถี่ในการล้มลงพื้นอย่างตั้งใจ เป็นประจำ
	มักจะกระโดดบนแทรมโพลีนเป็นชั่วโมง จึงจะหยุด
	ถูพื้นอย่างแรงทั้งวัน
	ชอบการผลัก ดึง หรือลากสิ่งของหรือคนอื่นๆ
	ชอบกระโดดจากที่สูง ลงบนเฟอร์นิเจอร์
	มีความถี่สูงในการชกต่อย ชน หรือผลักเด็กคนอื่นๆ
	เคี้ยวปากกา ปกเสื้อ สม่่าเสมอ
2. ความยุ่งยากในการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน (Difficulty With "Grading Of Movement")	
	ตัดสินใจเกี่ยวกับการกาง หุบ กล้ามเนื้อ ระหว่างการทำกิจกรรม เช่น การยกแขนใส่เข้าไปในแขนเสื้อ หรือการปีนป่าย
	มีความยุ่งยากในการควบคุมการออกแรงกดขณะเขียนหนังสือ วาดรูป จนเห็นเส้นบางมาก หรือทำแรงจนได้ดินสอหัก

ลักษณะปัญหาประสาทความรู้สึกล้ามเนื้อ เอ็นและข้อต่อ

